

การใช้สัญญาณในการออกแบบตราสัญลักษณ์ของคณะ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิไล อัสวเดชศักดิ์*

Abstract

The research entitled “The use of sign in symbols design of faculties of Chulalongkorn University” aimed to study the signs in 19 logos of Chulalongkorn’s faculties. Understanding the meaning of signs used in each logo will give a profound understanding to people belong to that organization. The purpose of this research was to investigate the concept and historical background of each logo and analyse all using-signs based on the theoretical framework of Charles Sanders Peirce who categorised signs into 3 characteristics: icon, index, and symbol. The methodology was qualitative approach, including documentation study and in-depth interview. The results of the research revealed the prominent aspect that most logos used signs to convey connotative meanings to signify each faculty’s academic identity via visual elements such as line, shape, form, color, image, and typography. The signs mostly used in the logos were symbol type which the signifier, did not resemble the signified, and were is arbitrary or purely conventional so that the relationship must be learned., for example, a gear in Faculty of Engineer’s logo signifies “Engineering”, a gear in Faculty of Economic’s logo signifies “Industrialization”, a conch in Faculty of Communication’s logo signifies “information dissemination” and so on. A symbol usually has its own story or conveys assigned meaning which is transparent to a certain community, consequently it is widely used to represent each faculty’s identity and mission.

Keywords : logo, sing, semiotic, chulalongkorn university

*วิไล อัสวเดชศักดิ์ (MFA Rochester Institute of Technology, USA. 2535) ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชา
นฤมิตศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (asawa.w@gmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการใช้สัญลักษณ์ในการออกแบบตราสัญลักษณ์ของคณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มุ่งศึกษาสัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์ของคณะ 19 คณะ การเข้าใจสัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์จะทำให้บุคลากรของจุฬามีความรู้ความเข้าใจในองค์กรของตนลึกซึ้งขึ้น การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมประวัติและแนวความคิดในการออกแบบตราสัญลักษณ์และวิเคราะห์การใช้สัญลักษณ์ในการออกแบบตราสัญลักษณ์ของคณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามแนวคิดการจำแนกประเภทสัญลักษณ์ของ ชาร์ลส์ แซนเดอร์ส เพิร์ซ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ตราสัญลักษณ์ส่วนใหญ่ใช้สัญลักษณ์ที่มีความหมายโดยนัย ที่แสดงถึงสาระสำคัญของศาสตร์แห่งคณะนั้น โดยอาศัยองค์ประกอบทั้งเส้น สี รูปทรง และภาพในการสื่อความหมาย โดยประเภทของสัญลักษณ์ที่ใช้สื่อความหมายส่วนใหญ่จะเป็นแบบ Symbol คือ สัญลักษณ์ที่มีลักษณะเป็นนามธรรม การสื่อความหมายต้องอาศัยการเรียนรู้ถูกฝึกหัดที่ขอมอบกันในสังคมหนึ่งๆ เช่น เฟืองในตราสัญลักษณ์คณะวิศวกรรมศาสตร์ หมายถึงวิศวกรรม เฟืองในตราสัญลักษณ์คณะเศรษฐศาสตร์หมายถึงอุตสาหกรรม แตรสังข์ในตราสัญลักษณ์คณะนิเทศศาสตร์ หมายถึงการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น โดยสัญลักษณ์ประเภท Symbol มีเรื่องราวที่มาหรือข้อตกลงของความหมายที่รับรู้กันในสังคมหนึ่งๆ จึงสามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ของสาระวิชาหรือพันธกิจของคณะนั้นๆ ได้ดี

คำสำคัญ: เครื่องหมาย, สัญลักษณ์, สัญลักษณ์วิทยา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นองค์กรสถาบันการศึกษาที่มีกำเนิดมายาวนาน สืบเนื่องมาตั้งแต่ครั้งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโรงเรียนมหาดเล็กสำหรับฝึกหัดกุลบุตรให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อรองรับหน่วยราชการที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินเมื่อพ.ศ.2435

ซึ่งต่อมาได้รับการสถาปนาเป็นสถาบันอุดมศึกษาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยทรงพระราชทานนามว่าโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประดิษฐานโรงเรียนข้าราชการพลเรือนฯ ขึ้นเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อ วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2459 ในสมัยเริ่มแรก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการจัดการเรียนการสอนเป็น 4 คณะ ได้แก่ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ปัจจุบันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเปิดสอน 20 คณะ จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก ปณิธานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคือ การบุกเบิก แสวงหา ทะนุบำรุง และถ่ายทอดความรู้กับการสร้างเสริมคุณธรรมให้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยเป็นผู้เพียบพร้อมด้วยสติปัญญา (สวัสดิ์ จงกล, 2551)

หน่วยงานระดับคณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แม้จะมีลักษณะร่วมของความเป็นประชาคมจุฬาฯเดียวกัน แต่ก็มีหลากหลายในด้านเอกลักษณ์ของสาขาวิชาต่างกัน บ่มเพาะและผลิตนิสิตอย่างมีความคิด ความเชื่อ และบุคลิกภาพต่างกัน คณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงมีการสร้างเอกลักษณ์องค์กรเพื่อแสดงลักษณะเฉพาะของตนให้ต่างออกจากองค์กรอื่น วิธีสร้างความต่างที่เด่นชัดคือการมีตราสัญลักษณ์ประจำคณะของตนเอง ตราสัญลักษณ์ขององค์กรใดก็มักได้รับการออกแบบโดยใช้อุปกรณ์ประกอบหรือสัญลักษณ์ที่สื่อสารถึงตัวตนขององค์กรนั้น อันได้แก่ความเป็นมา ปรัชญา ลักษณะเด่น และวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการออกแบบตราสัญลักษณ์เป็นสิ่งที่ทำหน้าที่สื่อสารเอกลักษณ์ขององค์กรนั้นให้ผู้อื่นจดจำได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้สัญลักษณ์ดังกล่าวจึงต้องถูกเลือกสรรอย่างพินิจพิจารณาให้มีความโดดเด่นไม่ซ้ำใคร ไม่ว่าจะเป็นองค์ประกอบด้านสีหรือรูปร่าง เพื่อให้ตราสัญลักษณ์สามารถสร้างความพึงพอใจและความภูมิใจแก่บุคลากรในองค์กรและทำหน้าที่เป็นตัวแทนขององค์กรได้อย่างดีที่สุด

ตราสัญลักษณ์ของคณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถูกใช้งานอย่างแพร่หลายเพื่อเป็นตัวแทนของคณะนั้นๆ มายาวนาน ทั้งนี้แต่ละคณะต่างก็มีวัฒนธรรมการเรียน

การสอนและกิจการนิสิตที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง สัญลักษณ์ที่ถูกเลือกใช้ในการออกแบบตราสัญลักษณ์จึงมีความน่าสนใจทั้งในด้านองค์ประกอบศิลป์ที่ใช้สื่อความหมาย และในด้านการสะท้อนถึงลักษณะเฉพาะของคณะนั้นๆ การรวบรวมและวิเคราะห์การใช้สัญลักษณ์ในการออกแบบตราสัญลักษณ์ของคณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงเป็นประโยชน์ต่อการเผยแพร่ให้บุคลากรของจุฬาฯ มีความรู้ความเข้าใจในองค์กรของตนอย่างลึกซึ้งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การใช้สัญลักษณ์ในการออกแบบตราสัญลักษณ์ของคณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. เพื่อรวบรวมประวัติและแนวความคิดในการออกแบบตราสัญลักษณ์ของคณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอบเขตการวิจัย

วิจัยตราสัญลักษณ์ของหน่วยงานระดับคณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เฉพาะที่มีการจัดการเรียนการสอนและมีตราสัญลักษณ์ที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง ทั้งหมด 19 คณะ ได้แก่ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะจิตวิทยา คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับตราสัญลักษณ์

- 1.1 ความหมายและความสำคัญของตราสัญลักษณ์ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 อธิบายคำว่า “สัญลักษณ์” หมายถึง ลักษณะของสิ่งที่กำหนดนิยมทำกันขึ้นมาเพื่อให้ใช้ความหมายแทนอีกสิ่งหนึ่งเช่น ตัวอักษรเป็นสัญลักษณ์แทนเสียงพูด เป็นต้น พจนานุกรมฉบับออกฟอร์ดของอังกฤษ ให้ความหมายของสัญลักษณ์ไว้ 2 ความหมาย คือ หมายถึงสิ่งที่เป็นตัวแทนของสิ่งอื่น

โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัตถุซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งที่ไม่ใช่วัตถุหรือสิ่งที่เป็นนามธรรม และหมายถึงตัวอักษรที่เขียนขึ้นหรือเครื่องหมายที่ใช้เป็นตัวแทนบางสิ่งบางอย่าง ทองเจือเขียนทอง (2548) กล่าวถึงความสำคัญของตราสัญลักษณ์ไว้ 7 ประการ ดังนี้

- 1) ความสำคัญต่อประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สัญลักษณ์ที่ออกแบบในแต่ละช่วงเวลาของประวัติศาสตร์จะมีลักษณะที่แตกต่างกัน สามารถนำมาใช้อ้างอิงเชิงประวัติศาสตร์ได้เช่น สัญลักษณ์เครื่องโทรศัพท์ในปัจจุบันแตกต่างจากอดีตเป็นอย่างมาก

- 2) ความสำคัญในฐานะที่เป็นภาษาสากล โลกนี้มีการใช้ภาษามากมาย ความยุ่งยากในการสื่อสารย่อมเกิดขึ้น ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นจึงมักสื่อสารกันด้วยสัญลักษณ์ที่สร้างความเข้าใจต่อคนทั่วโลกได้

- 3) ความสำคัญเชิงเศรษฐกิจ สัญลักษณ์ที่เป็นเครื่องหมายการค้า ทำให้ผู้พบเห็นสามารถแยกแยะองค์กรนั้นๆ ออกจากคู่แข่งกัน และยังสามารถระบุได้ว่าองค์กรนั้นคือใครได้อย่างรวดเร็ว

- 4) ความสำคัญต่อสังคม การออกแบบตราสัญลักษณ์เป็นงานศิลปะ ทำให้เกิดคุณค่า เกิดความงาม เกิดความน่าเชื่อถือเป็นการยกระดับทางสุนทรียะของสังคมได้วิธีหนึ่ง

- 5) ความสำคัญต่อประชาชนในฐานะผู้บริโภค สัญลักษณ์บางประเภททำให้ผู้บริโภคเข้าใจได้รวดเร็วถูกต้อง โดยไม่ต้องติดต่อสอบถาม เช่น ฉลากสินค้า สัญลักษณ์ที่แสดงบนหีบห่อหรือบรรจุภัณฑ์

- 6) ความสำคัญต่อการบริหารและการปกครอง สัญลักษณ์ใช้แทนบุคคลหรือตำแหน่งในการสั่งการ เช่น เอกสารของหน่วยงานจะถือว่าถูกต้องเมื่อมีผู้บริหารลงนามและประทับตราสัญลักษณ์ไว้

- 7) ความสำคัญทางศิลปะ สัญลักษณ์จะสะท้อนเอกลักษณ์ของสังคมในแต่ละยุคสมัยผ่านความสามารถของนักออกแบบแต่ละคน

1.2 องค์ประกอบของตราสัญลักษณ์

อารยะ ศรีกัลยาณนุตร (2541) กล่าวไว้ว่าตราสัญลักษณ์นั้นจะเป็นเครื่องหมายซึ่งเกิดจากการจัดองค์ประกอบ โดยมีการใช้องค์ประกอบเป็น ภาพ หรือตัวอักษร หรือทั้งภาพและตัวอักษรร่วมกันก็ได้ ซึ่งภาพนั้น

อาจจะเป็นภาพที่ดูแล้วรู้ว่าเป็นภาพของสิ่งใด หรืออาจเป็นเพียงรูปร่างนามธรรม (abstract shape) ส่วนตัวอักษร มักจะเป็นชื่อหรือตัวย่อของชื่อองค์กรนั้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับสัญลักษณ์

2.1 ความหมายและความสำคัญของสัญลักษณ์

กาญจนา แก้วเทพ (2547, น.105) กล่าวว่า สัญลักษณ์ (sign) หมายถึงสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้มีความหมาย (meaning) แทนของจริง/ตัวจริง (object) ในตัวบท (text) และในบริบท (context) หนึ่งๆ Charles Sanders Peirce (1931, อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2547, น.109) นักปรัชญาภาษาชาวอเมริกันกล่าวว่า สัญลักษณ์คือสิ่งที่มีความหมายมากกว่าตัวของมันเอง (Sign is something which stands to somebody for something in some respect)

2.2 ประเภทของสัญลักษณ์ตามแนวคิดของ Charles Sanders Peirce Charles Sanders Peirce แบ่งประเภทของสัญลักษณ์ออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

1) ภาพเหมือน (icon/iconic) หมายถึงสัญลักษณ์ที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสิ่งที่ต้องการสื่อความหมาย ดังนั้นจึงสื่อสารได้ทันทีโดยตรงไปตรงมา เช่น รูปสุนัข ใช้สื่อถึงสัตว์เลี้ยงประเภทสุนัข

2) ดัชนี (index/indexic) หมายถึงสัญลักษณ์ที่มีลักษณะเป็นตัวชี้หรือเชื่อมโยงถึงอีกสิ่งหนึ่งโดยอาศัยการคิดหาเหตุผลจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เช่น ลายมือท่านพุทธทาส สื่อถึงพระสงฆ์นามพุทธทาสภิกขุ

3) สัญลักษณ์ (symbol/symbolic) หมายถึงสัญลักษณ์ที่มีลักษณะเป็นนามธรรม การสื่อความหมายต้องอาศัยการเรียนรู้กฎกติกาที่ยอมรับกันในสังคม เช่น ไฟจราจรสีแดง หมายถึงข้อปฏิบัติให้หยุดรถ

2.3 ความหมายโดยอรรถและความหมายโดยนัย

Ferdinand de Saussure (1974, อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2547, น.124) ได้แยกแยะประเภทและระดับของความหมายที่บรรจุอยู่ในสัญลักษณ์ออกเป็น 2 ประเภท

1) ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) ได้แก่ความหมายที่เข้าใจกันตามตัวอักษรเป็นความหมายที่เข้าใจตรงกันส่วนใหญ่ ตัวอย่างที่ชัดเจนคือ ความหมายที่ระบุอยู่ในพจนานุกรม เช่น แม่คือสตรีผู้ให้กำเนิดลูกหมี่เป็นสัตว์ 4 เท้า (หรือ 2 เท้า 2 มือ) ประเภทหนึ่ง เป็นต้น

2) ความหมายโดยนัย (Connotative meaning)

ได้แก่ความหมายทางอ้อมที่เกิดจากข้อตกลงของกลุ่มหรือเกิดจากประสบการณ์เฉพาะของบุคคล เช่น เวลาพูดถึง “แม่” บางคนอาจนึกถึงความอบอุ่น บางคนนึกถึงความเข้มงวด บางคนนึกถึงประสบการณ์อันขมขื่น (เพราะแม่ทิ้งลูกไป) เป็นต้น

2.4 การใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย

2.4.1 การใช้สีในการสื่อความหมายสีเป็นสัญลักษณ์

ในตัวเองและมีส่วนช่วยให้สัญลักษณ์มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น สีแดงคือหยุด อันตราย หลายประเทศใช้เหมือนกัน ดังการใช้ไฟเขียว เหลือง แดง เป็นไฟจราจร สีของท่อเอสลอน ใช้ตามประโยชน์ใช้สอย เช่น ท่อน้ำประปาสีฟ้า ท่อร้อยสายสีเหลือง นอกจากนี้ยังมีการกำหนดความหมายของสีแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรม เช่น สีแดงในประเทศจีน หมายถึงพระจักรพรรดิ พระอาทิตย์ ส่วนสีแดงในประเทศญี่ปุ่น หมายถึงความโกรธ ในขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกา หมายถึงความรัก เป็นต้น (ทองเจือ เจียดทอง, 2548)

2.4.2 การใช้รูปสัญลักษณ์ในการสื่อความหมาย

ผู้วิจัยค้นคว้าวรรณกรรมจากหนังสือ “การออกแบบตราสัญลักษณ์” ของทองเจือ เจียดทอง “นัยแห่งสัญลักษณ์” ของพรหมา พิทักษ์ และ “The Sign and Symbols Bible” ของ Madonna Gauding ดังนี้

1) รูปลักษณะของความเชื่อ (Idol Form) หรือรูปอุดมคติ (Ideal Form)

ศาสนา เป็นสัญลักษณ์แทนความเชื่อ ความศรัทธาของศาสนิกชนผู้นับถือศาสนาต่างๆ เช่น ศาสนาพุทธใช้เสมาธรรมจักร ศาสนาคริสต์ใช้ไม้กางเขน ศาสนาอิสลามใช้วงเดือนและพระจันทร์เสี้ยว เป็นรูปลักษณะในการสื่อความหมาย เป็นต้น

สัญลักษณ์รูปเทวดา สื่อความหมายถึงความเชื่อ ความศรัทธา เสริมความมั่นใจ มักมีความหมายตรงตามประวัติศาสตร์ นิยมนำมาใช้ให้ตรงความหมายของชื่อหน่วยงานหรือใช้ลักษณะกิริยาอาการให้ตรงตามหน้าที่ของหน่วยงาน เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้สัญลักษณ์ พระไทยเทวาราชถือถุงเงิน เป็นต้น

สัตว์หิมพานต์ครุฑและเหล่าสัตว์ในวรรณคดี สื่อความหมายถึงความเป็นเลิศตามลักษณะบุคลิกของสัตว์

อาจมีการใช้รูปสัตว์ที่เป็นยานพาหนะแทนเทพองค์นั้นๆ เช่น รูปช้างหมายถึงพระอินทร์ รูปหงส์หมายถึงพระพรหม รูปครุฑหมายถึงพระนารายณ์ เป็นต้น

โศลกและดวงตรา ความเชื่อด้านนี้มีผลต่อการออกแบบตราสัญลักษณ์ทางการค้า จึงต้องเลือกสัญลักษณ์ ตัวอักษร และสีที่เป็นมงคล หรือบางคนมีความเชื่อเรื่องจักรราศี จึงนำสัญลักษณ์ประจำราศีของตนมาใช้เป็นตราสัญลักษณ์

ราศีและนักษัตร ความเชื่อเรื่องสัตว์สัญลักษณ์ประจำปี ซึ่ง 1 รอบ จะมี 12 ปี คือ ปีชวด-หนู ฉลู-วัว ขาล-เสือ เถาะ-กระต่าย มะโรง-งูใหญ่ มะเส็ง-งูเล็ก มะเมีย-ม้า มะแม-แพะ วอก-ลิง ระกา-ไก่ จอ-สุนัข กุน-หมู จึงนิยมนำสัตว์ประจำปีเกิดของตนหรือปีก่อตั้งมาใช้เป็นตราสัญลักษณ์

ธงชาติ สื่อความหมายถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน ความเป็นชาตินิยม

บุคคลสำคัญ สื่อความหมายถึงความจงรักภักดี ความสามารถที่เป็นเลิศ

2) รูปลักษณะธรรมชาติ (organic form or nature form) ได้แก่

รูปมนุษย์ มนุษย์เพศชายใช้แทนความรู้สึกที่จริงจัง ซื่อสัตย์มั่นคง ผู้ชายเป็นเพศที่เป็นผู้นำในสังคม ดังนั้นในโลกธุรกิจจึงนิยมนำรูปผู้ชายมาเป็นเครื่องหมายการค้ากันอย่างกว้างขวาง มนุษย์เพศหญิงใช้แทนความงดงาม การดูแลเอาใจใส่ แต่พบว่าปัจจุบันมีการนำไปใช้ในทางไม่ดี คือการนำเสนอเรื่องทางเพศด้วย

รูปสัตว์ ใช้สื่อความหมายหลากหลายตามลักษณะ และนิสัยของสัตว์เช่น ม้าใช้สื่อความว่องไว ซ้ำเป็นสัญลักษณ์ของปัญญาและอำนาจ สิงโตเป็นตัวแทนของความกล้าหาญ และพลังกำลัง นกให้ความรู้สึกอิสระและสวยงาม หมูเป็นสัญลักษณ์ของความอ้วน ปลาสื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ เป็นต้น

พืชพันธุ์ ใช้สื่อความหมายถึงความเป็นมิตรกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเช่น ดอกไม้แทนความสวยงาม อ่อนหวาน สดชื่น ใบไม้แทนการเจริญเติบโต ผลไม้แทนความสมบูรณ์ เป็นต้น

3) รูปลักษณะวัตถุสิ่งของ (object form) ได้แก่ ศิลปกรรม สื่อถึงการให้ความสำคัญของความงาม ความมีรสนิยม รูปลักษณะของศิลปกรรมที่นำมาใช้นั้น เช่น งานจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ เป็นต้น

สถาปัตยกรรม สื่อถึงความมั่นคง แข็งแรง คุณค่าทางสุนทรียะ ความเด่นชัดทางสถาปัตยกรรมแห่งชาติ เช่น โบราณสถาน พระราชวัง วัด หอคอย เป็นต้น

หัตถกรรม สื่อถึงปรัชญา ภูมิปัญญาลักษณะเฉพาะท้องถิ่น เช่น เครื่องมือ เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น

4) รูปลักษณะเรขาคณิต (geometric form) ได้แก่ รูปวงกลม เป็นเครื่องหมายของพระอาทิตย์ สิ่งที่เป็นเจ้าของชีวิต ความบริบูรณ์ วัฏจักรชีวิต วงกลมไม่มีจุดเริ่มต้นหรือจุดจบ ดังนั้นจึงเป็นสัญลักษณ์สากลของความเป็นนิรันดร์ ความสมบูรณ์แบบ ความไม่มีที่สิ้นสุด และจักรวาล นอกจากนี้วงกลมยังหมายถึงเอกภาพ ความเสมอภาค การคุ้มครองป้องกัน

รูปสามเหลี่ยม เป็นเครื่องหมายของจริยธรรมเพราะแสดงนัยของความเที่ยงตรงทางคณิตศาสตร์ ความจริง อำนาจ อันตราย ขณะเดียวกันก็ยังหมายถึงความปลอดภัย ความสำเร็จ และความรุ่งเรือง ชนชาติเอเชียโบราณใช้รูปสามเหลี่ยมแสดงถึงความดีหรือสุขภาพสมบูรณ์

รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส เป็นเครื่องหมายของโลกและที่ว่าง ในเชิงรูปธรรมเพราะอยู่ได้ทั้งระนาบแนวตั้งและแนวนอน ศาสนาพุทธใช้รูปสี่เหลี่ยมเป็นฐานของสถูปและใช้แทนพื้นดินหรือโลกมนุษย์สี่เหลี่ยมจัตุรัสยังหมายถึงเสถียรภาพ และความถาวร ทฤษฎีของปีทาโกรัสใช้รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสแสดงถึงความสมบูรณ์แบบ อุดุนิยมวิทยาศาสตร์ใหม่ใช้รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสแสดงถึงพื้นดิน

5) รูปลักษณะอิสระ (free form) หรือนามธรรม (abstract form) ได้แก่

การนำเอารูปร่างลักษณะที่สร้างขึ้นมาจากจินตนาการ หรือแนวคิดขององค์กรมาเป็นแนวทางในการสื่อความหมาย ความรู้สึก อารมณ์ แต่จะมีความหมายโดยทางอ้อม และมักจะใช้รูปเรขาคณิตและเส้นลักษณะต่างๆ มาประกอบกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยการศึกษาจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth Interview) โดยศึกษาเฉพาะตราสัญลักษณ์ของหน่วยงานระดับคณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 19 คณะ ตามที่ระบุไว้ในขอบเขตการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลเอกสารรวบรวมจากสิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หนังสือรุ่นจุฬาสัมพันธ์ หนังสือที่ระลึกของคณะ หอประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ ได้แก่ คณบดี

อดีตคณบดี คณาจารย์อาวุโส นิสิตเก่า หรือบุคลากรที่มีความเกี่ยวข้องหรือมีบทบาทในการออกแบบ หรือกำหนดการใช้สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์ของคณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยทำจดหมายถึงคณบดีปัจจุบันให้เป็นผู้แนะนำรายชื่อของผู้ที่เหมาะสมต่อการให้ข้อมูล ซึ่งมีประเด็นการสัมภาษณ์คือ ประวัติการออกแบบและการใช้ตราสัญลักษณ์ของคณะ อัตลักษณ์และปรัชญาของคณะ คำอธิบายแนวความคิดและการสื่อความหมายด้วยภาพ สี และการจัดองค์ประกอบของตราสัญลักษณ์ฯ

ชื่อคณะ	ผู้ให้ข้อมูล
คณะครุศาสตร์	รองศาสตราจารย์ สัญญา วงศ์อร่าม อาจารย์ ดร. อินทิรา พรหมพันธุ์
คณะทันตแพทยศาสตร์	รองศาสตราจารย์ ทยุ.วาสนา พัฒนพิระเดช
คณะนิเทศศาสตร์	อาจารย์ สมบูรณ์ สุขะวณิช
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี	ศาสตราจารย์กิตติคุณ เต็มศักดิ์ กฤษณามระ
คณะรัฐศาสตร์	ศาสตราจารย์พิเศษ ทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา
คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย บุญรอด
คณะวิศวกรรมศาสตร์	ศาสตราจารย์ ดร. บุญรอด บิณฑสันต์
คณะเศรษฐศาสตร์	รองศาสตราจารย์ ดร.แล คิลกวิทย์รัตน์
คณะศิลปกรรมศาสตร์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงคุณ อัดถาวร รองศาสตราจารย์ ทวีรัก เจริญสุข
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	รองศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ สุวรรณคีรี รองศาสตราจารย์ต่อพงษ์ ยมนา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พงศกร ยิ้มสวัสดิ์
คณะสหเวชศาสตร์	รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย ฉะห์ลัน
คณะอักษรศาสตร์	อาจารย์ สวัสดิ์ จงกล

หมายเหตุ : คณะที่ไม่ได้ระบุในตารางข้างต้น คือคณะที่ไม่สามารถอนุเคราะห์รายชื่อหรือติดต่อผู้ให้ข้อมูลได้ หรือมีข้อมูลเอกสารอื่นๆแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การแบ่งประเภทสัญลักษณ์ตามแนวคิดของ Charles Sanders Peirce โดยการพรรณนาให้เห็นถึงการสื่อความหมายของตราสัญลักษณ์ด้วยสัญลักษณ์ประเภทต่างๆ นำเสนอข้อมูลด้วยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (descriptive analysis) ตามทฤษฎีที่ระบุไว้ข้างต้นในรูปของตารางและภาพประกอบ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของสัญลักษณ์ในการออกแบบตราสัญลักษณ์ กับการสื่อความหมาย

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1: ตราสัญลักษณ์ประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตราสัญลักษณ์ของหน่วยงานหลายคณะ มีการใช้ตราสัญลักษณ์ประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือพระเกี้ยว เป็นองค์ประกอบหลัก ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลส่วนนี้เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์สัญลักษณ์ในส่วนต่อไป

ความสำคัญและความเป็นมาของพระเกี้ยว

พระเกี้ยวเป็นสิริภรณ์ประดับพระเศียรเจ้านาย ซึ่งมีลักษณะลดหลั่นกันมาตามชั้นยศ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานอธิบายคำว่า “เกี้ยว” หมายถึง เครื่องประดับศีรษะ เครื่องสวมจุก “พระเกี้ยว” มีความเกี่ยวข้องกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอย่างลึกซึ้ง กล่าวคือ “จุฬาลงกรณ์” อันเป็นพระนามภิไธยเดิมของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีความหมายว่า “อาภรณ์ประดับยอดศีรษะ” หรือ “พระเกี้ยว” ในขณะเดียวกันพระนามภิไธยนี้ก็มีความหมายว่า “จุลมงกุฏ” ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับ “มงกุฏ” อันเป็นพระนามภิไธยเดิมของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ความหมายนี้ยังเชื่อมโยงกับการเฉลิมพระปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงเป็นพระบรมชนกนาถของพระองค์ อันมีความหมายว่า “พระจอมเกล้าน้อย” เมื่อพระนามภิไธยเดิมและพระนามภิไธยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีความหมายว่าพระเกี้ยวหรือจุลมงกุฏ จึงได้ทรงใช้ “พระเกี้ยวหรือจุลมงกุฏวางบนเบาะ” เป็นพิจิตรเลขาประจำรัชกาลของพระองค์ เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

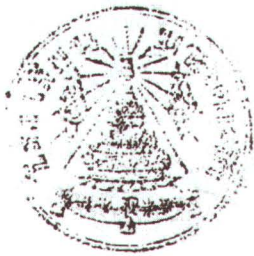
ให้สถาปนากรมมหาดเล็ก จึงได้พระราชทานเครื่องหมายพระเกี้ยวหรือจุลมงกุฏวางบนเบาะ เป็นเครื่องหมายหน้าหมวกเครื่องแบบของข้าราชการกรมนี้ (สวัสดิ์จังกกล, 2531)

ในปี พ.ศ. 2442 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งสำนักฝึกหัดข้าราชการฝ่ายพลเรือนขึ้น ต่อมาสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทูลเกล้าฯ ถวายหนังสือเมื่อ 24 มีนาคม พ.ศ. 2445 แด่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเพื่อขอเปลี่ยนชื่อสำนักฝึกหัดข้าราชการฝ่ายพลเรือนเป็น “โรงเรียนมหาดเล็ก” และได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตตามที่กราบบังคมทูลพร้อมให้ใช้ตราจุลมงกุฏวางบนเบาะเป็นตราโรงเรียน

ต่อมา 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2445 สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงมีหนังสือกราบบังคมทูลขอพระบรมราชานุญาตใช้ “ตราประจำชาติ” สำหรับโรงเรียนมหาดเล็กเป็นรูปกลม กลางเป็นจุลมงกุฏวางบนเบาะ มีพู่ 3 พู่ มีรัศมีออกจากพระเกี้ยวทั้งสองข้าง มีนกกลีพาทับแลกรัศมี มีอักษรว่า “โรงเรียนมหาดเล็ก” และได้รับพระบรมราชานุญาตให้ใช้ตราประจำชาติตามที่กราบบังคมทูลเมื่อ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2445

4 มีนาคม พ.ศ. 2446 พระยาศุภชลาศัยศักดิ์ผู้บัญชาการโรงเรียนมหาดเล็ก ได้มีหนังสือถวายขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตใช้ “ตรากระดาด” เป็นรูปพระเกี้ยวหรือจุลมงกุฏวางบนเบาะ สำหรับซองจดหมายและหัวกระดาดหนังสือราชการและได้รับพระบรมราชานุญาตให้ใช้ได้เมื่อ 19 มีนาคม พ.ศ. 2446

เมื่อโรงเรียนมหาดเล็กได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาเป็นโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อ 1 มกราคม พ.ศ. 2453 และได้รับพระบรมราชานุญาตให้ใช้พระเกี้ยววางบนเบาะและมีอักษรโดยรอบว่า “โรงเรียนข้าราชการพลเรือน” ต่อมาโรงเรียนข้าราชการพลเรือนฯ ได้รับการประดิษฐานขึ้นเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2459 มหาวิทยาลัยจึงมีหนังสือกราบบังคมทูลขอพระบรมราชานุญาต ให้ใช้พระเกี้ยววางบนเบาะเป็นตราประจำมหาวิทยาลัย

ภาพตราพระเกี้ยววางบนเบาะแบบเดิม

ภาพตราประจำชาติที่ได้รับ
พระบรมราชานุญาตจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ภาพตราประจำชาติหลังได้รับการ
ประดิษฐานขึ้นเป็น
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การออกแบบตราสัญลักษณ์ประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพพระเกี้ยวเก่า

ภาพพระเกี้ยวใหม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประกาศใช้พระเกี้ยวสากลเพียงหนึ่งเดียวเป็นตราประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยออกแบบโดย รศ.ดร.ภิญโญ สุวรรณคีรี เริ่มใช้ครั้งแรกในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาฯ ประจำปีการศึกษา 2530 ทั้งในปริญญาบัตรและสูจิบัตร

องค์พระเกี้ยวที่รองศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ ออกแบบประกอบด้วยองค์พระเกี้ยวสีทอง รัศมีรูปไข่สีทอง หมอนสีชมพู รายละเอียดของพระเกี้ยวใหม่ (ตามรูป) คือ หมอนรองมีโบว์สองข้าง มีเส้นไหมคาดกลางหมอน ถัดขึ้นไปเป็นบัวคอเสื้อ บัวอกไก่ มีรายรักร้อย กระฉัง ตาอ้อย ถัดขึ้นมาเป็นคอท่อนไม้เป็นบัวกลุ่ม พระเกี้ยวของ

รองศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ นี้ถือว่าเป็นพระเกี้ยวที่ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุดตามที่ได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2483 กำหนดให้ใช้พระเกี้ยวเป็นตราประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 : การใช้สัญลักษณ์ในการออกแบบตราสัญลักษณ์ของคณะต่างๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในที่นี้ผู้วิจัยเสนอผลวิจัยเฉพาะตราสัญลักษณ์ของคณะที่มีการใช้สัญลักษณ์นอกเหนือจากพระเกี้ยว และผู้ให้ข้อมูลเรื่องการใช้อนุสัญญานี้เป็นผู้ออกแบบหรือทราบภูมิหลังของการออกแบบตราสัญลักษณ์นั้น

ตราสัญลักษณ์คณะครุศาสตร์

การใช้สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์

พระเกี้ยว	พระเกี้ยวเป็นตราสัญลักษณ์ประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การใช้พระเกี้ยวประกอบในตราสัญลักษณ์ เพื่อแสดงความเป็นหน่วยงานสังกัดจุฬาลงกรณ์ฯ
คบเพลิง	คบเพลิงเป็นท่อนไม้ที่มีเปลวไฟติดที่ปลายไม้ด้านหนึ่ง เป็นตัวแทนของการรู้แจ้ง เป็นแสงสว่างของปัญญา ดังนั้นหน่วยงานหรือองค์กรที่มุ่งเน้นการศึกษา การให้ความรู้ จึงนิยมใช้รูปคบเพลิงเป็นสัญลักษณ์ (พหามา พัทธกั, 2550)
เปลวเพลิง	หมายถึงหน่วยงานทางวิชาการ ซึ่งรวมถึง 4 ภาควิชา และ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาฯ ร่วมจุดแสงสว่างการเรียนรู้
ฐานรับเปลวเพลิง	หมายถึงหน่วยงานบริหาร ซึ่งรวมถึงฝ่ายต่างๆ ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกิจการนิสิต ฯลฯ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงานของคณะฯ
ก้านคบเพลิงรูปเครื่องจักร	หมายถึงหน่วยงานสนับสนุน รวมถึงบุคลากรทั้งหมดของคณะ
สีแสด	หมายถึงสีประจำคณะครุศาสตร์

การวิเคราะห์สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์

ความหมาย	การใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย		
	Icon	Index	Symbol
จุฬาลงกรณ์ฯ			พระเกี้ยว
คณะครุศาสตร์			สีแสด
การให้ความรู้			คบเพลิง
การจุดไฟการเรียนรู้	สีแสด		เปลวเพลิง
การบริหารขับเคลื่อน			ฐานรับเปลวเพลิง
การสนับสนุน/รองรับ			โค้งเครื่องจักร

ตราสัญลักษณ์คณะนิเทศศาสตร์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
The Faculty of
Communication Arts
Pillar of the Kingdom

Faculty of Communication Arts
คณะนิเทศศาสตร์
เสาหลักของแผ่นดิน

การใช้สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์

พระเกี้ยว	พระเกี้ยวเป็นตราสัญลักษณ์ประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การใช้พระเกี้ยวประกอบในตราสัญลักษณ์ เพื่อแสดงความเป็นหน่วยงานสังกัดจุฬาลงกรณ์ฯ
แตงสังข์	“หอยสังข์” ถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อโบราณ เป็นเครื่องหมายของการป่าวประกาศ การเป่าหอยสังข์ในพิธีสำคัญนั้นจะเป่าเฉพาะในยามจำเป็นซึ่งเปรียบได้กับการป่าวร้องที่ต้องรู้จักกาลเทศะ เสียงเป่าจากหอยสังข์มีความไพเราะ เปรียบเสมือนการประชาสัมพันธ์ ที่ต้องรู้จักสรรหาถ้อยคำอันไพเราะจงใจให้คนคล้อยตามและเชื่อถือเป็นอันต้องมนต์สะกดจากสังข์ การใช้สัญลักษณ์หอยสังข์นี้ อาจอิงความหมายได้จากสัญลักษณ์ของกรมประชาสัมพันธ์ที่เป็นรูปพระอินทร์เป่าสังข์เหาะลอยอยู่บนเมฆ วรรณคดีกล่าวไว้ว่าพระอินทร์มีหน้าที่เป่าสังข์ชื่อ “ปาณจันท์” ปลุกพระนารายณ์ให้ตื่นจากบรรทมสินธุ์ในสะดือทะเล เพื่อขึ้นมาปราบเหตุร้ายต่างๆในโลก โดยที่สังข์ตามลัทธิพราหมณ์ถือว่าเป็นมงคล 3 ประการ คือ สังข์ถือกำเนิดจากพระพรหม ท้องสังข์เคยเป็นที่ซ่อนคัมภีร์พระเวท และตัวสังข์มีรอยนิ้วพระหัตถ์ของพระนารายณ์ พิธีพราหมณ์จึงมีการเป่าสังข์เพื่อความเป็นสิริมงคล นอกจากนี้พระในลัทธิชินโตก็เป่าสังข์ในพิธีมงคล ชาวเกาะทะเลใต้เป่าสังข์บอกสัญญาณกันไต่ขึ้นไปไกลไม่แพ้การเป่าเขาควย สอดคล้องกับงานประชาสัมพันธ์ที่เป็นการโฆษณาเผยแพร่และอธิบายชี้แจงให้ประชาชนเข้าใจอย่างกว้างขวาง โดยมีวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และภาพยนตร์เป็นเครื่องช่วย เปรียบได้กับการเป่าสังข์ของเทวดาในสมัยโบราณ เพื่อบอกสัญญาณและเรียกประชุมนั่นเอง
ลายไทย	ใช้ลายไทยเพื่อสื่อถึงความเป็นไทยและมีลักษณะเป็นตราของหน่วยราชการ ซึ่งจะมีลักษณะคล้ายตราประทับที่พบได้ในหน่วยราชการทั่วไป
วงกลม	รูปวงกลมเป็นเครื่องหมายของพระอาทิตย์ สิ่งที่เป็นของชีวิต วัฏจักรชีวิต วงกลมไม่มีจุดเริ่มต้นหรือจุดจบ จึงเป็นสัญลักษณ์สากลของความเป็นนิรันดร์ ความสมบูรณ์แบบความไม่มีที่สิ้นสุด และจักรวาล นอกจากนี้ วงกลมยังหมายถึงเอกภาพ ความเสมอภาค การคุ้มครองป้องกัน (Gauding, M, 2009)

การใช้สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์			
ตัวอักษรชื่อคณะ	หมายถึงคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		
สีน้ำเงิน Royal Blue	สีของน้ำหมึก หมึกปากกาที่ใช้เขียนในการติดต่อสื่อสาร		
การวิเคราะห์สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์			
ความหมาย	การใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย		
	Icon	Index	Symbol
จุฬาลงกรณ์ฯ			- พระเกี้ยว - ตัวอักษรจุฬาลงกรณ์ฯ
คณะนิเทศศาสตร์			- ตัวอักษรคณะนิเทศฯ - สีน้ำเงิน Royal Blue
การประชาสัมพันธ์		แตรสังข์	
การจูงใจ		เสียงโพรระจากสังข์	
การติดต่อสื่อสาร		สีน้ำเงินของหมึก	
ความเป็นไทย		ลายไทย	
หน่วยงานราชการ		ลายไทย	
ความเป็นมงคล		แตรสังข์	
เอกภาพ			วงกลม

ตราสัญลักษณ์คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี	
 	
การใช้สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์	
พระเกี้ยว	พระเกี้ยวเป็นตราสัญลักษณ์ประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การใช้พระเกี้ยวประกอบในตราสัญลักษณ์ เพื่อแสดงความเป็นหน่วยงานสังกัดจุฬาลงกรณ์ฯ

การใช้สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์			
ตัวอักษร CBS	เป็นอักษรย่อของ Chulalongkorn Business School อักษรตัว C และตัว S เลือกใช้แบบอักษรที่ผสมผสาน โดยหัวด้านหนึ่งมีวงเข้าคล้ายตัวเขียนที่สื่อถึงความคลาสสิก ขณะที่ปลายอีกด้านหนึ่งเป็นหัวตัดซึ่งสื่อถึงความทันสมัยเรียบง่าย สะท้อนความลงตัวของคณะที่เป็นสถาบันอันเก่าแก่มีชื่อเสียงมายาวนานแต่มีความทันสมัยอยู่ในตัว ตัวอักษร B ใช้ตัว ฿ (Baht sign) ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ค่าเงินบาทไทย สื่อถึงธุรกิจไทยในรูปแบบสากล และชี้ให้เห็นถึงเป้าหมายของคณะที่เป็นสถาบันด้านบริหารธุรกิจหลักของชาติ ที่ไปสร้างการยอมรับในระดับนานาชาติ ตัวอักษรใหญ่ทั้งหมดนั้น แสดงถึงความเป็นสถาบันการศึกษาทางธุรกิจชั้นนำของประเทศแสดงถึงความยิ่งใหญ่ มีชื่อเสียง และเป็นผู้นำ สีของตัวอักษรเลือกใช้สีประจำคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี		
เรือสำเภา	เรือสำเภาเป็นสัญลักษณ์ของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ซึ่งก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2481 ในช่วงที่การพาณิชย์และอุตสาหกรรมของชาติไทยเริ่มต้นตัวและเจริญก้าวหน้า ช่วงเวลานั้นการติดต่อทำการค้าระหว่างกัน จะใช้เรือสำเภาเป็นพาหนะในการดำเนินธุรกิจ การใช้เรือสำเภาของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีในตราสัญลักษณ์จึงเป็นการสื่อให้เห็นถึงปัจจัยหลักที่สำคัญของธุรกิจการพาณิชย์ ซึ่งนำมาซึ่งความเจริญความมั่นคงในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ		
สีฟ้า	สีประจำคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี		
การวิเคราะห์สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์			
ความหมาย	การใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย		
	Icon	Index	Symbol
จุฬาลงกรณ์ฯ			พระเกี้ยว
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี			- ตัวอักษร CBS - เรือสำเภา - สีฟ้า
สถาบันมีชื่อมานาน			อักษรมีวนแบบตัวเขียน
ความทันสมัย			ปลายอักษรตัดตรง
ธุรกิจไทยแบบสากล			ตัว ฿
สถาบัน การศึกษาชั้นนำทางธุรกิจ			อักษรตัวใหญ่(ตัวนำ)
ธุรกิจการพาณิชย์		เรือสำเภา	

ตราสัญลักษณ์คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา

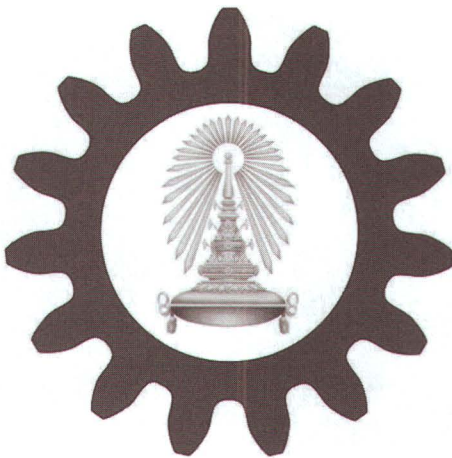

การใช้สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์

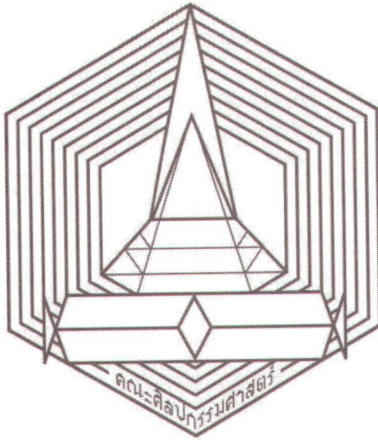
พระเกี้ยว	พระเกี้ยวเป็นตราสัญลักษณ์ประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การใช้พระเกี้ยวประกอบในตราสัญลักษณ์ เพื่อแสดงความเป็นหน่วยงานสังกัดจุฬาลงกรณ์ฯ
ตัวอักษรชื่อคณะ	หมายถึงคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ห่วงคล้องกัน 5 ห่วง	เป็นเครื่องหมายสากลที่ใช้ในการกีฬา หมายถึงการกีฬาช่วยเสริมสร้างมิตรภาพ ความสมัครสมานสามัคคี และการเชื่อมความสัมพันธ์กันของมวลมนุษยชาติทุกทวีปทั่วโลก ทุกหมู่เหล่า ทุกเชื้อชาติ ทุกศาสนา นอกจากนี้ยังหมายถึงผู้ที่มีส่วนร่วมในการกีฬาจะได้รับการพัฒนาทั้ง 5 ด้านไปพร้อมกัน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
วงกลม	รูปวงกลมเป็นเครื่องหมายของพระอาทิตย์ สิ่งที่เป็นของชีวิต วัฏจักรชีวิต วงกลมไม่มีจุดเริ่มต้นหรือจุดจบ จึงเป็นสัญลักษณ์สากลของความเป็นนิรันดร์ ความสมบูรณ์แบบความไม่มีที่สิ้นสุด และจักรวาล นอกจากนี้ วงกลมายังหมายถึงเอกภาพ ความเสมอภาค การคุ้มครองป้องกัน (Gauding, M, 2009)
สีน้ำเงิน	ความเข้มแข็ง หนักแน่น มั่นคง

การวิเคราะห์สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์

ความหมาย	การใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย		
	Icon	Index	Symbol
จุฬาลงกรณ์ฯ			พระเกี้ยว
คณะวิทยาศาสตร์ฯ			ตัวอักษรคณะวิทยาศาสตร์ฯ
การกีฬา			ห่วงคล้องกัน
ความสามัคคี			ห่วงคล้องกัน
การพัฒนา 5 ด้าน			ห่วง 5 ห่วง
เอกภาพ			วงกลม
ความเข้มแข็ง มั่นคง			สีน้ำเงิน

ตราสัญลักษณ์คณะวิศวกรรมศาสตร์	
	
การใช้สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์	
พระเกี้ยว	พระเกี้ยวเป็นตราสัญลักษณ์ประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การใช้พระเกี้ยวประกอบในตราสัญลักษณ์ เพื่อแสดงความเป็นหน่วยงานสังกัดจุฬาลงกรณ์ฯ
เฟือง (เกียร์)	เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นช่างหรือวิศวกร ทั้งนี้ศาสตราจารย์ ดร.บุญรอด บิณฑสันต์ให้ความเห็นว่าการที่ใช้เฟืองสื่อถึงความเป็นช่างแทนที่จะใช้สัญลักษณ์อื่น เช่น น็อตสกรู อาจเป็นเพราะวิศวกรรมในยุคแรกจะเกี่ยวข้องกับเครื่องกลเป็นส่วนใหญ่ สาขาอื่นเช่น ไฟฟ้า คอมพิวเตอร์ ยังไม่แพร่หลาย เมื่อกล่าวถึงคำว่าวิศวกรรมศาสตร์ คนไทยส่วนใหญ่จึงนึกถึงเครื่องกล แต่ที่ต่างประเทศนิยมใช้ตัว badger (สัตว์กินเนื้อชนิดหนึ่ง มีสีเทาหัวมีลายเส้นสีขาวตัดกับขนสีเทา) เนื่องจากเป็นสัตว์ที่มีพฤติกรรมในเชิงวิศวกรรม คือชอบสร้างเขื่อน
เฟืองล้อมพระเกี้ยว	ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างคณะวิศวกรรมศาสตร์และจุฬาลงกรณ์ฯ
เฟือง 15 ซี่	การทำงานร่วมกันของ 15 หน่วยงานที่ขับเคลื่อนคณะวิศวกรรมศาสตร์ ได้แก่ 12 ภาควิชา (ภาควิชาวิศวกรรมโยธา ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า ภาควิชาวิศวกรรมเหมืองแร่และปิโตรเลียม ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการ ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม ภาควิชาวิศวกรรมสำรวจ ภาควิชาวิศวกรรมโยธา เทคโนโลยี ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ ภาควิชาวิศวกรรมโลหการ ภาควิชาวิศวกรรมเคมี ภาควิชาวิศวกรรมแหล่งน้ำ) + สำนักงานบริหารหลักสูตรวิศวกรรมนานาชาติ (ISE) + สำนักงานเลขานุการคณะ + สมาคมนิสิตเก่าวิศวกรรมศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สีแดงเลือดหมู	สีประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ซึ่งสอดคล้องกับสีโลหิตของพระวิศวกรรม (หรือ พระวิษณุกรรม) เนื่องจากชาวไทยซึ่งได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมและความเชื่อบางอย่างมาจากอินเดีย และนับถือว่าพระวิศวกรรมเป็นเทพแห่งช่าง

การวิเคราะห์สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์			
ความหมาย	การใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย		
	Icon	Index	Symbol
จุฬาลงกรณ์ฯ			พระเกี้ยว
คณะวิศวกรรมศาสตร์			สีแดงเลือดหมู
ความเป็นช่าง/วิศวกร			เฟือง สีแดงเลือดหมู
การทำงานร่วมกันของ 15 หน่วยงาน			เฟือง 15 ซี่
ความเป็นหนึ่งเดียว			เฟืองล้อมพระเกี้ยว

ตราสัญลักษณ์คณะศิลปกรรมศาสตร์	
	
การใช้สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์	
พระเกี้ยว	พระเกี้ยวเป็นตราสัญลักษณ์ประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การใช้พระเกี้ยวประกอบในตราสัญลักษณ์ เพื่อแสดงความเป็นหน่วยงานสังกัดจุฬาลงกรณ์ฯ ทั้งนี้ องค์ประกอบของพระเกี้ยวในตราสัญลักษณ์นี้แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ฐาน+องค์+ยอด ซึ่งหมายถึงวันและเดือนที่สถาปนาคณะ คือ ฐาน 2 ชั้นหมายถึงวันที่ 2 องค์ 3 ชั้นหมายถึงเดือนที่ 3 ตามปฏิทินสุริยคติคือเดือนมีนาคม
รูปหกเหลี่ยม	มาจากรูปสามเหลี่ยมซึ่งเป็นรูปทรงจากธรรมชาติ เช่น ผลึกหิมะ และเป็นโครงสร้างพื้นฐาน (basic structure) ที่แข็งแรงและเสถียรที่สุด ศึกษาได้จากงาน Geodesic dome ของ R.Buckminster Fuller รูปหกเหลี่ยมซ้อนกัน 9 ชั้น หมายถึง การสถาปนาคณะในรัชกาลปัจจุบัน คือรัชกาลที่ 9 และ หมายเลข 9 มาจาก 2+7 หมายถึงปีที่สถาปนาคณะ คือปีพ.ศ. 2527

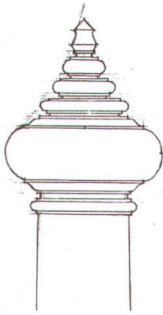
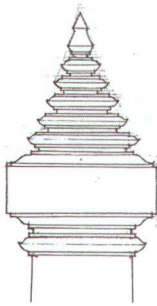
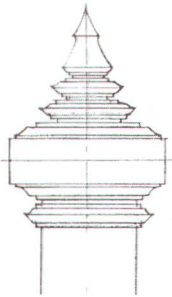
การใช้สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์			
ตัวอักษรชื่อคณะ	หมายถึงคณะศิลปกรรมศาสตร์		
แสงเงาของตัวอักษร	รูปสามเหลี่ยมที่เกิดจากแสงเงา 90 องศาของตัวอักษรหมายถึงความแข็งแรงและเสถียรภาพ		
สีแดงเลือดนก	สีประจำคณะศิลปกรรมศาสตร์ และสีที่ใช้ในงานศิลปกรรม เช่น งานของมอนเดรียน ศิลปินลัทธิรูปทรงแนวใหม่ (neo-plasticism) และยังหมายถึง สติปัญญา ความสว่าง และหัวใจ เพราะศิลปะสร้างด้วยจิตวิญญาณของหัวใจและพลังปัญญาสมาธิ		
การวิเคราะห์สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์			
ความหมาย	การใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย		
	Icon	Index	Symbol
จุฬาลงกรณ์ฯ			พระเกี้ยว
คณะศิลปกรรมศาสตร์			ตัวอักษรคณะศิลปกรรมฯ สีแดงเลือดนก
วันสถาปนาคณะ			เส้นฐาน 2 ชั้น เส้นองค์ 3 ชั้น เส้นกรอบหกเหลี่ยม 9 ชั้น
ศิลปกรรม			สีแดงเลือดนก
สติปัญญา			สีแดงเลือดนก
หัวใจศิลปิน			สีแดงเลือดนก
ความแข็งแรง / เสถียรภาพ			รูปหกเหลี่ยม รูปสามเหลี่ยม
รัชกาลที่ 9			เส้นกรอบหกเหลี่ยม 9 ชั้น

ตราสัญลักษณ์คณะเศรษฐศาสตร์			
			
การใช้สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์			
พระเกี้ยว	พระเกี้ยวเป็นตราสัญลักษณ์ประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การใช้พระเกี้ยวเป็นองค์ประกอบในตราสัญลักษณ์เพื่อแสดงความเป็นหน่วยงานสังกัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		
ตัวอักษรชื่อคณะ	หมายถึงคณะเศรษฐศาสตร์		
เฟือง	การอุตสาหกรรม		
คันไถ และรวงข้าว	การเกษตรกรรม		
รัศมีพระเกี้ยวสีทอง	ความแผ่ซ่านทางวิชาการของคณะเศรษฐศาสตร์		
วงกลมสีทองในเฟือง	พระอาทิตย์ ความรุ่งเรืองแห่งปัญญา		
สีทอง	สีประจำคณะเศรษฐศาสตร์ หมายถึงทองคำซึ่งเป็นมาตรฐานของเงินตรา นอกจากนี้ยังหมายถึงความรุ่งเรือง ความมั่งคั่ง เศรษฐศาสตร์ศึกษาความพยายามที่จะสร้างความมั่งคั่งกินคืออยู่ดี สะท้อนถึงปริมาณทองคำซึ่งคนเอเชียใช้สีเหลืองทองและทองคำสื่อถึงความมั่งคั่ง		
การวิเคราะห์สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์			
ความหมาย	การใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย		
	Icon	Index	Symbol
จุฬาลงกรณ์ฯ			พระเกี้ยว
คณะเศรษฐศาสตร์			ตัวอักษรชื่อคณะ สีทอง
การอุตสาหกรรม			เฟือง
การเกษตรกรรม			คันไถและรวงข้าว
ความแผ่ซ่านทางวิชาการ			รัศมีพระเกี้ยวสีทอง
ความรุ่งเรืองของปัญญา			วงกลมสีทอง
มาตรฐานของเงินตราความมั่งคั่ง		ทอง	สีทอง

ตราสัญลักษณ์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

การใช้สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์

เส้าหัวเม็ด	เส้าหัวเม็ดเป็นเส้าที่ใช้ตกแต่งงานสถาปัตยกรรม ไม่ได้ทำหน้าที่รับน้ำหนักของโครงสร้าง นิยมใช้เป็นเส้ากำแพงแก้ว แสดงปริมาตรหรืออาณาเขต หรือเป็นการเน้นทางเข้า เช่น เสาระเบียงรอบอุโบสถ เส้ากำแพงแก้ว เสารับปลายพลสังห้านั้ได เสาพนั้ก ฯลฯ (ภิญโญ สุวรรณคีรี, 2542) รองศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ สุวรรณคีรี ให้ข้อคิดเห็นว่าเส้าหัวเม็ดเป็นลักษณะที่สำคัญส่วนหนึ่งของสถาปัตยกรรม ถือเป็นเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมไทย เส้าหัวเม็ดในตราสัญลักษณ์ของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มีลักษณะเป็นบัวปลายเส้าหัวเม็ดเป็นบัวลูกฟัก ประกอบยอดเป็นบัวลูกแก้ว และมีบัวคอเส้าเป็นบัวอกไก่ เส้าหัวเม็ดบัวลูกฟัก เส้าหัวเม็ดบัวลูกแก้ว ทรงมณฑปบัวอกไก่
ตัวอักษรชื่อคณะ	หมายถึงคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สีน้ำตาล	สีประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
วงรี	เอกลักษณ์ที่ต่างจากตราสัญลักษณ์คณะอื่นๆที่ใช้วงกลม

การวิเคราะห์สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์			
ความหมาย	การใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย		
	Icon	Index	Symbol
จุฬาลงกรณ์ฯ			ตัวอักษรจุฬาลงกรณ์ฯ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์			- ตัวอักษรชื่อคณะ - สีน้ำตาล
สถาปัตยกรรมไทย	เสาหัวเม็ด		
สถาปัตยกรรมชั้นสูง		เสาหัวเม็ด	เสาหัวเม็ด
เอกลักษณ์			วงรี

ตราสัญลักษณ์คณะสหเวชศาสตร์	
	
การใช้สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์	
งู	งูมีประวัติที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์ตามตำนานเทพเจ้าของกรีก จึงถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ทางการแพทย์ที่เข้าใจกันโดยสากลไม่ว่าจะเป็นสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ แพทยศาสตร์ เภสัชศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ สหเวชศาสตร์ ลำตัวของงูเป็นสีเขียวเพราะเป็นสีของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันเป็นค่านิยมของคณะสหเวชศาสตร์ ลำตัวของงูเป็นอักษรภาษาอังกฤษซ้อนกันอ่านได้ว่า ahs หมายถึง Allied Health Sciences ซึ่งเป็นอักษรย่อของคณะสหเวชศาสตร์ในภาษาอังกฤษ ระหว่างพัฒนาแบบตราสัญลักษณ์ งูมีเส้น 2 แฉกด้วยแต่ถูกตัดออกไปเพื่อให้มีลักษณะสงบ ไม่น่ากลัว
มือ	รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย คะห์ลัน (คณบดีสมัยก่อตั้งคณะฯ) เห็นว่าควรใช้มือเป็นสัญลักษณ์ เพราะสหเวชศาสตร์เป็นสาขาวิชาที่สนับสนุนงานด้าน (support) งานด้านการแพทย์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น มีการระดมความคิดเพื่อหารูปแบบมือที่สื่อสารถึงการคำนึงงานแพทยศาสตร์ดังกล่าวจึงใช้รูปมือที่แสดงความอ่อนโยนโดยกำลังประคับประคองหรืออุ้มชูอยู่ และเป็นมือที่แสดงถึงความเป็นไทย จึงมีลักษณะอ่อนช้อยงดงามโดยจำลองแบบมาจากมือในวรรณคดีไทย ความอ่อนช้อยนี้ยังแสดงถึงความอ่อนโยนอีกนัยหนึ่งด้วย นอกจากนี้ยังต้องการแสดงถึงความมีชีวิตจึงออกแบบให้มือมีสีเนื้อ

การใช้สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์			
พื้นสีม่วงคราม	สีม่วงคราม Indigo มาจากการกำหนดสีประจำคณะสหเวชศาสตร์ให้ต่างจากสีประจำคณะอื่นในขณะนั้น (สีประจำคณะถูกกำหนดมาตั้งแต่ก่อตั้งคณะ)		
กรอบวงรีสีทอง	หมายถึงความเจริญรุ่งเรือง มั่นคง		
การวิเคราะห์สัญลักษณ์ในตราสัญลักษณ์			
ความหมาย	การใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย		
	Icon	Index	Symbol
คณะสหเวชศาสตร์			- อักษร a h s - สี indigo
คณะแพทยศาสตร์ฯ			สีเขียว
การแพทย์			งู
สนับสนุนการแพทย์		มือ	
ความอ่อนโยน		กิริยาประคับประคอง	
ความเป็นไทย		เส้นสายอ่อนช้อย	
ความมีชีวิต		สีเนื้อ	
ความเจริญรุ่งเรือง			สีทอง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้สัญลักษณ์ในการออกแบบตราสัญลักษณ์ของคณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่าตราสัญลักษณ์ส่วนใหญ่ใช้สัญลักษณ์ที่มีความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) ที่แสดงถึงสาระสำคัญของศาสตร์แห่งคณะนั้น โดยอาศัยองค์ประกอบทั้งเส้น สี รูปทรง และภาพในการสื่อความหมาย โดยประเภทของสัญลักษณ์ที่ใช้สื่อความหมายส่วนใหญ่จะเป็นแบบ Symbol คือสัญลักษณ์ที่มีลักษณะเป็นนามธรรม การสื่อความหมายต้องอาศัยการเรียนรู้กฎกติกาที่ยอมรับกันในสังคมหนึ่งๆ เช่น พระเกี้ยว หมายถึงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย งูพันไม้เท้า เป็นสัญลักษณ์ทางการแพทย์เพียงในตราสัญลักษณ์คณะวิศวกรรมศาสตร์หมายถึงวิศวกรรม เพียงในตราสัญลักษณ์คณะเศรษฐศาสตร์หมายถึงอุตสาหกรรม แตรสังข์ในตราสัญลักษณ์คณะนิเทศศาสตร์หมายถึงการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ทั้งนี้ สัญลักษณ์ประเภท Symbol เกิดขึ้นจากการ

ประดิษฐ์ของคนในสังคม โดยใช้รูปร่าง เส้น สี สะท้อนบริบทของเรื่องราวที่มาเพื่อเชื่อมโยงถึงข้อตกลงของความหมายที่รับรู้กันในสังคมนั้นๆ การออกแบบมีความเฉพาะเจาะจงไว้ชัดเจนและยึดหยุ่นกว่าการใช้สัญลักษณ์แบบ Icon หรือ Index ทำให้ตราสัญลักษณ์แบบ Symbol สามารถถ่ายทอดเรื่องราว หรืออีกนัยหนึ่งคือเป็นสื่อเก็บบันทึกแนวคิดของผู้ออกแบบได้อย่างน่าสนใจ สร้างความจดจำได้ง่าย จึงสามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ของสาระวิชาหรือพันธกิจของคณะนั้นๆ ได้ดี

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากตราสัญลักษณ์ของคณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีการใช้งานมายาวนาน จนไม่สามารถสืบค้นไปถึงบุคคลผู้ออกแบบหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ใช้และการสื่อความหมายขององค์ประกอบนั้นได้ จึงทำให้ข้อมูลตราสัญลักษณ์ของ

บางขณะขาดมิติเชิงลึก รวมทั้งข้อมูลประวัติการออกแบบการใช้งาน และการพัฒนาตราสัญลักษณ์ไม่ได้รับการบันทึกหรือรวบรวมหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรของจุฬาฯ เข้าใจหน่วยงานของตนลึกซึ้งขึ้น ผู้วิจัยจึงอยากเสนอแนะแต่ละคณะให้เล็งเห็นถึงความสำคัญของประวัติศาสตร์ส่วนนี้มากขึ้น

รวมทั้งตระหนักถึงความสำคัญของตราสัญลักษณ์ โดยการรักษารูปแบบตราสัญลักษณ์ของตนให้เป็นมาตรฐาน ไม่ผิดเพี้ยนตามกาลเวลา ไม่ว่าจะเป็นเส้น สี สัดส่วน หรือรูปแบบตัวอักษร เพราะองค์ประกอบเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของอัตลักษณ์องค์กรทั้งสิ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาญจนา แก้วเทพ. (2547). *การวิเคราะห์สื่อ แนวคิด และเทคนิค* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: Higher Press.
- ทองเจือ เขียวทอง. (2548). *การออกแบบสัญลักษณ์*. กรุงเทพฯ: สิปปประชา.
- พรหมา พิทักษ์. (2550). *นัยแห่งสัญลักษณ์*. กรุงเทพฯ: ต้นธรรม.
- สวัสดิ์ จงกล. (2551). *จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: หลักเฉลิมพระนครแห่งกรุงสยาม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สวัสดิ์ จงกล. (2531). *พระเกี้ยว*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารยะ ศรีกัลยาณบุตร. (2541). *การออกแบบตราสัญลักษณ์*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

ภาษาอังกฤษ

- Gauding, M. (2009). *The Sign and Symbols Bible*. London: Octopus.

